

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania H. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o dalszą wypłatę emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 7 maja 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 sierpnia 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 28 sierpnia 2013 r. oddalił apelację skarżącej wnioskodawczynie H. S. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z 15 maja 2013 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji pozwanego z 6 października 2011 r. w części dotyczącej wstrzymania wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. Pozwany wstrzymał wypłatę emerytury wobec kontynuowania przez wnioskodawczynię zatrudnienia u tego samego pracodawcy. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczynie jest uprawniona do emerytury od 1 października 2007 r. Wypłata świadczenia była zawieszona ze względu na kontynuowanie zatrudnienia stosownie do art. 103 ust. 2a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach obowiązującego do 7 stycznia 2009 r. Pozwany decyzją z 2 kwietnia 2009 r. na wniosek ubezpieczonej ponownie ustalił wysokość jej emerytury i wznowił wypłatę od 1 marca 2009 r. Wnioskodawczynie pozostawała nadal w zatrudnieniu. Pozwany wobec zmiany stanu prawnego decyzją z 6

października 2011 r. wstrzymał wypłatę emerytury od 1 października 2011 r. z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia, powołując się na przepis art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., K 2/12, dotyczący niekonstytucyjności przepisów, na podstawie których wstrzymywano wypłatę emerytury od 1 października 2011 r. Wyrok ten nie ma jednak zastosowania do sytuacji wnioskodawczynie. Uzyskała wprowadzić prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., jednakże w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Przepis ten obowiązywał do 7 stycznia 2009 r. i był tożsamy z kolejną regulacją z art. 103a tej ustawy. Zgodnie zaś z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie ma zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., a więc po uchyleniu art. 103 ust. 2a, a przed wejściem w życie art. 103a ustawy emerytalnej. Z tych powodów Sąd oddalił odwołanie skarżącej w części dotyczącej wstrzymania wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. W pozostałym zakresie umorzył postępowanie w sprawie wobec uwzględnienia żądania za okres od 22 listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny rozstrzygnięcie to uznał za prawidłowe. Podkreślił, że Trybunał Konstytucyjny w sprawie K 2/12 stwierdził, że warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie ma zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Do tych osób przepis art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych (...), w zakresie w jakim przewidywał stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, utracił moc z chwilą ogłoszenia wyroku Trybunału w Dzienniku Ustaw, czyli 22 listopada 2012 r. Stwierdzona niekonstytucyjność nowej regulacji nie dotyczy skarżącej, gdyż prawo do emerytury nabyła 1 października 2007 r., a więc w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, stanowiącego o zawieszeniu emerytury bez względu na wysokość przychodu w przypadku kontynuowania zatrudniania bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, u którego ubezpieczony był zatrudniony przed nabyciem emerytury.

Gdyby wyrok TK dotyczył, jak chce tego skarżąca wszystkich ubezpieczonych, którzy prawo do emerytury nabyli przed 1 stycznia 2011 r., to w treści wyroku nie byłoby warunku „bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”, a dokonując wykładni skutków orzeczenia, Trybunał nie określałby przedziału czasowego dla nabycia prawa do emerytury (od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.). Oceny powyższej nie podważa stanowisko organu rentowego, który podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni od 22 listopada 2012 r., albowiem rozstrzygnięcie w tym zakresie nie było przedmiotem kontroli.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podano, że „istnieje potrzeba wykładni art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., K 2/12, budzących poważne wątpliwości, które zostaną przedstawione w dalszej części w uzasadnieniu skargi kasacyjnej, a niezależnie od tego – będące istotnym zagadnieniem prawnym, wywołującym rozbieżności w orzecznictwie sądów, czego przykładem są orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 11 lipca 2013 r., III AUa 390/13; Sądu Okręgowego w Legnicy z 14 lutego 2013 r., VU 2043/12; Sądu Okręgowego w Słupsku z 6 marca 2013 r., V U 1167/12; Sądu Okręgowego w Toruniu z 15 maja 2013 r., IV U 771/13 oraz Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 23 stycznia 2013 r., III AUa 752/12”, ponadto „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”. W uzasadnieniu wniosku podano co następuje: „W rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w niniejszej sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów – budzących poważne wątpliwości, będących jednocześnie istotnym zagadnieniem prawnym – uzasadniająca potrzebę przyjęcia i rozpoznania skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy. Powyższe zagadnienie wiąże się z niezgodnym z Konstytucją RP art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, o którym mowa w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 grudnia 2012 r., K 2/12. Za pomocą powyższego przepisu rozszerzono zakres zastosowania art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS żądającego rozwiązania stosunku pracy w celu zrealizowania prawa do emerytury także na osoby, które przed 1 stycznia 2011 r. (wejścia w życie tego przepisu)

nabyły prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, co skutkowało wstrzymaniem im wypłaty świadczeń od 1 października 2011 r. do 22 listopada 2012 r., tj. do opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 2/12. Zdaniem powódki trafnym wydaje się wypłacenie zaległych świadczeń (za okres od 1 października 2011 r. do 22 listopada 2012 r.) wszystkim osobom dotkniętym niekonstytucyjnym art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Na mocy art. 6 ustawy z 16 grudnia 2010 r. (...) do ustawy z 17 grudnia 1998 r. (...) wprowadzony został przepis art. 103a w brzmieniu (...). Przepis ten obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. Regulacja art. 103a jest identyczna, jak w art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która została wprowadzona do systemu prawnego ustawą z 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (...). W kwestii konstytucyjności tego przepisu wypowiedział się TK w orzeczeniu z 7 lutego 2006 r., SK 45/04 (...), uznał art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za zgodny z ustawą zasadniczą. Art. 103 ust. 2a ustawy o emerytach został uchylony 8 stycznia 2009 r. Do 31 grudnia 2010 r. nie istniał wymóg uprzedniego rozwiązania stosunku pracy jako warunku pobierania świadczeń emerytalnych. Zgodnie z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. (...) do emerytur przyznawanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. (...) oraz ustawy z 21 listopada 2008 r. (...) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od 1 października 2011 r. Stąd też z tym dniem zawieszono wypłatę emerytur osobom, które nadal pozostawały w stosunku pracy. Wówczas zaczął obowiązywać przepis art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. (...). Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie do 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach poddać się nowej mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Zatem ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek

rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r. Wyrokiem z 13 listopada 2012 r., K 2/12, TK orzekł, że art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. (...) w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. Wyrok został opublikowany w Dzienniku Ustaw 22 listopada 2011 r. pod poz. 285. Na mocy tego wyroku emeryci, którzy nabyli prawo do świadczenia i jego realizacji w określonym przedziale czasowym, tj. od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. nie podlegają rygorom wynikającym z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach. Oznacza to, że w przypadku osób którym emeryturę przyznano przed 1 stycznia 2011 r., a które kontynuowały zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury, nie ma podstaw do zawieszenia wypłaty emerytury. Ponadto TK w wyroku z 13 listopada 2012 r. stanowczo odciął się od poglądu wyrażonego w wyroku z 7 lutego 2006 r., SK 45/04. Trybunał argumentował to tym, że w sprawie SK 45/04 oceniał przepis prawa materialnego, tj. art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przedmiotem tej kontroli była zatem istota tej regulacji, tj. uzależnienie realizacji prawa do emerytury od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy przez emeryta. Podczas, gdy regulacja z art. 103a będąca przedmiotem kontroli w postępowaniu K 2/12 wynika z art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., będącego przepisem intertemporalnym. Przepis o takiej treści nie był kontrolowany w sprawie SK 45/04”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Podstawowy mankament wynika z braku wymaganego wyodrębnienia podstaw przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Istotne zagadnienie prawne to podstawa przedsądu jakościowo inna niż podstawa przedsądu wynikająca z potrzeby wykładni przepisów. Ustawodawca wyraźnie odróżnia te podstawy (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Podstawy te nie powinny być łączone, co występuje w

treści wniosku (wyżej *in extenso*). We wniosku nie ma istotnego zagadnienia prawnego, gdyż takie nie zostało sformułowane. „Potrzeba wykładni art. 103a ustawy emerytalnej w związku z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. ...” nie składa się na istotne zagadnienie prawne. Sformułowane kwestie nie wykraczają bowiem poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa. Skarżąca we wniosku relacjonuje treść regulacji prawnych na tle wyroków Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., K 2/12 i z 7 lutego 2006 r., SK 45/04. Jednak takie omówienie nie składa się na istotne zagadnienie prawne. Zasadnicza myśl skarżącej wydaje się sprowadzać do twierdzenia, że dobrodziejstwo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. odnosi się do wszystkich ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Nie jest zasadna, gdyż wystarczy przeanalizować wyrok Trybunału, aby potwierdzić rozstrzygnięcie przyjęte przez Sądy powszechne w tej sprawie. Korzystna wykładnia wyroku Trybunału jest ograniczona tylko do określonego kręgu emerytów, czyli do tych, którzy prawo do emerytury nabyli w okresie od 8 stycznia 2009 do 31 grudnia 2010 r. Wynika to z sentencji i uzasadnienia wyroku. Nie chodzi więc o wszystkich emerytów, którzy prawo do emerytury nabyli przed 1 stycznia 2011, ale tylko o tych, którzy prawo do emerytur nabyli bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, zatem po uchyleniu art. 103 ust. 2a z ustawy emerytalnej (z dniem 8 stycznia 2009 r.) i przed dodaniem art. 103a (czyli przed 1 stycznia 2011 r.).

Niezasadnie wniosek odwołuje do rozbieżności w orzecznictwie jako przesłanki podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż orzecznictwo Sądu Najwyższego jest zgodne w ocenie skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Niezgodne z prawem było wstrzymanie emerytury tym emerytom, którzy prawo do emerytury nabyli we wskazanym wyżej przedziale czasowym, tj. gdy nie obowiązywała regulacja wymagająca rozwiązania stosunku pracy dla uzyskania prawa do emerytury bez jego zawieszenia, czyli w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. – zob. wyroki z 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12, LEX 1324290, z 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13, LEX 1375197, z 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, LEX 1383291, z 23 października 2013 r., I UK 122/13, LEX 1402594.

Nie spełnia się też podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż we wniosku jedynie hasłowo twierdzi się, że „skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona". Jest to szczególna podstawa przedsądu i nie została we wniosku wykazana, czyli przez odrębne od podstaw kasacyjnych wykazanie naruszenia konkretnych przepisów prawa procesowego lub materialnego, prowadzące bez wątpliwości do stwierdzenia, że skarga jest oczywiście uzasadniona i dlatego powinna zostać przyjęta do rozpoznania. We wniosku brak jest takich zarzutów. Podstawy kasacyjne nie zastępują podstawy przedsądu i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie było tylko wstrzymanie wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. W tym zakresie wiąże ustalenie (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że skarżąca prawo do emerytury nabyła w 2007 r. Emerytura nie była wypłacana ze względu na zawieszenia prawa do emerytury z mocy obowiązującego wówczas art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej. Stan prawny uległ zmianie po uchyleniu tego przepisu. Wówczas świadczenie było niezależne od kontynuowanego zatrudnienia. Stan prawny ponownie uległ zmianie przez wprowadzenie regulacji z art. 103a. Pozwany mógł wstrzymać wypłatę emerytury od 1 października 2011 r. Inną kwestią jest sytuacja wynikająca z ustawy z 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r., co wykracza poza przedmiot rozpoznanej sprawy. Nie ma więc podstaw do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.